

१६ ऐतरेयब्राह्मणे चतुर्थपंचिका १४, १५, १६.

प्राणोदानौ वेद स वै स्वस्ति संवत्सरस्य पारमश्रुते अतिरात्रो वा. अस्य प्रायणीयः प्राण उदान उदयनीयः स्वस्ति संवत्सरस्य पारमश्रुते य एवं वेद ॥ १४ ॥ इत्यैतरेयब्राह्मणे चतुर्थपंचिकायां द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

ज्योतिर्गौरायुरिति स्तोमेभिर्यत्ययं वै लोको ज्योतिरंतरिक्षं गौरसौ लोक आयुः स एवैष उत्तरस्यहो ज्योतिर्गौरायुरिति त्रीण्यहानि गौरायुर्ज्योतिरिति त्रीण्ययं वै लोको ज्योतिरसौ लोको ज्योतिस्ते एते ज्योतिषी. उभयतः सं लोके ते तेनैतेनोभयतो ज्योतिषा षळहेन यंति. तद्यदेतेनोभयतो ज्योतिषा षळहेनयंत्यनयोरेव तल्लोकयोरुभयतः प्रति तिष्ठंतो यंत्यस्मिंश्च लोके अमुष्मिंश्चोभयोः परि यद्वा एतेदेव चक्रं यदभिप्लवः षळहस्तस्य यावभितो अग्निष्टोमौ तौ प्रधीये, चत्वारो मध्य उक्थ्यास्तन्नभ्यं गच्छति. वैवर्तमानेन यत्र कामयते तत्स्वस्ति संवत्सरस्य पारमश्रुते य एवं वेद. यो वै तद्देद यत्प्रथमः षळहः स वै स्वस्ति संवत्सरस्य पारमश्रुते, यस्तद्देद यद्द्वितीयो यस्तद्देद यत्तृतीयो यस्तद्देद यच्चतुर्थो यस्तद्देद यत्पंचमः ॥ १५ ॥

प्रथमं षळहमुपयंति. षळहानि भवंति, षड्वा ऋतव ऋतुश एव तत्संवत्सरमाप्नुवंत्यृतुशः संवत्सरे प्रतितिष्ठंतो यंति. द्वितीयं षळहमुपयंति; द्वादशाहानि भवंति; द्वादश वै मासा, मासश एव तत्संवत्सरमाप्नुवंति. मासशः संवत्सरे प्रतितिष्ठंतो यंति. तृतीयं षळहमुपयंत्यष्टादशाहानि भवंति. तानि द्वेधा नवान्यानि नवान्यानि; नव वै प्राणा नव स्वर्गा लोकाः; प्राणांश्चैव तत्स्वर्गांश्च लोकानाम्नुवंति. प्राणेषु चैव तत्स्वर्गेषु च लोकेषु प्रतितिष्ठंतो यंति. चतुर्थं षळहमुपयंति. चतुर्विंशतिरहानि भवंति; चतुर्विंशतिर्वा अर्धमासा; अर्धमासश एव तत्संवत्सरमाप्नुवंत्यर्धमासशः संवत्सरे प्रतितिष्ठंतो यंति; पंचमं